

דברי תורה

ושיחות קודש

פרשת דברים תשפ"א

תוכן העניינים

- סעודה שלישית דברים תש"פ
- קידושא רבא דברים תש"פ
- אמרים/ ימי בין המצרים
- סעודה שלישית מטות מסעי תשפ"א
- ליל ש"ק מטות מסעי תשפ"א
- מוצש"ק מטות מסעי תשפ"א/ רבי יצחק קראקאווער

ניתן לקבל הגליון

בביהמ"ד דחסידים אמשינאוו

רחוב חזון איש 76 בני ברק

בירושלים אצל הרה"ח ר' זלמן

לעווין שליט"א

בביתר אצל הרה"ח ר' אברהם לנדא

שליט"א

ובארה"ב בבתי מדרשינו

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

באופן קבוע

052-762-8803

Y0527628803@gmail.com

יור"ע ע"י המכון להוצאת תורת

רבינו שליט"א

© כל הזכויות שמורות

ואלה יעמדו על הברכה אשר נשאם
לבם לסייע בהפצת המעיינות.

הרה"ח ר' יעקב ראזמאן שליט"א
לרגל הולדת הבן

הרה"ח ר' יצחק מנחם פיינראט שליט"א
לרגל הולדת הבת

הרה"ח ר' ישראל אהרן איצקוביץ
שליט"א
לע"נ זקנו הגה"צ רבי אליעזר דוד ב"ר
יוסף יהושע (פרידמאן) זצ"ל

הרה"ח ר' נפתלי מרדכי ראזנבוים
שליט"א
לכבוד רבינו שליט"א

הרה"ח ר' מנחם ויסברוד שליט"א
לע"נ הגה"צ ר' יצחק ב"ר אברהם חיים
הלוי זצ"ל

סעודה שלישית פרשת דברים תש"פ לפ"ק

לגאולה, שגלות הינו בלא א', והגאולה הוא עם א', ולכן צריך בפרט בימים אלו לגלות את הקב"ה בכל דבר.

וימים אלו מסוגלים ביותר לזה, שכן ידוע מה שמובא בספה"ק עבודת ישראל (פרשת מסעי) בשם הרה"ק המגיד ממעזריטש זצ"ל על הפסוק (איכה א, ג) כל רודפיה השיגוה בין המצרים, דהיינו כל מי שרודף להמליך את הבורא יוכל להשיג יותר דוקא בימים אלו בין המצרים. ומביא משל שבעת שהשר יושב בביתו אזי אימתו מוטלת על הבריות, ואין כל איש ואיש יכול לבא פנימה, מה שאין כן אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אזי כל אחד יכול להתקרב אליו, ולכן בזמן הזה אשר השכינה כצפור נודדת מקנה וגו' (עפ"י משלי כז, ח), הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם ע"כ.

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב. וברש"י כתב שהן דברי תוכחות, ובספה"ק יש כמה ביאורים ומתוך דבריהם אפשר לפרש, במדבר היינו שהדיבורי תפילה, בכל עת ובפרט בימים אלו, צריכים להיות, בערבה, שיהא מעורב בהם, מול סוף, ענין סוף וקץ הגלות, הגם שמצות התפילה היא על כל צרכיו הגשמיים, יש לצרף הבקשה על הגאולה.

וראה בספה"ק דגל מחנה אפרים שמביא מזקינו מרנא הבעל שם טוב הק' שתיבת 'חטא' האות אל"ף אינה ניכרת בהברה והטעם לפי שהרשע בשעה שרוצה לעבור עבירה שוכח מאלופו של עולם כמו שכתבתי במקום אחר, וזהו בערבה פירוש שתזכור שבאותו החטא מעורב שם הקב"ה שהוא אלופו של עולם. עכלה"ק, והנה זהו ההבדל בין גלות

בזמנינו, וצריך לעשות לפחות עד כמה שיכולים.

ומעתה יובן דברי הרבי מלובלין (שער יששכר מאמר בין המצרים אות יא) כי אלו שלשה שבתות בין המצרים הם כנגד שלשה רגלים פסח שבועות וסוכות עכתוד"ק. כי עיקר ענין העליה לרגל לבית המקדש במועדות היה לגלות את השכינה, וזה מה שחסר עתה בזמן הגלות. ובעצם ימים אלו שאנו מצפים לישועה, זה הזמן מצד עצמו מסוגל מאד לגילוי שכינה, אלא זה מוסתר לעת עתה, כמ"ש באוהב ישראל (פרשת פינחס) שחורבן הבית היו בט' באב. וזה מרמז לנו תוכן הפנימי שלו, ששם החודש 'אב' בא לרמז שהוא יהיה לעתיד לבוא 'אב' וראש לכל המועדות כולם. ואות ט' ראשו כפול לתוכו, לרמז כי טוביה גניז בגווייה, והוא מוסתר לעת עתה.

וענין הצער אצלינו, שאי אפשר להשיג גילוי שכינה, הוא רק עד כמה שאנחנו משיגים, אבל צער השכינה

והנה עיקר הבקשה בימים אלו על בית המקדש, היא על התגלות כבוד מלכותו, וכדאי מהבעל התניא (לקוטי תורה וזאת הברכה) על מה שאנו אומרים ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך, וצריך להבין למה אין אנו יכולים להשתחוות, בשלמא לעלות ולראות א"א מפני היד וכו' אבל ההשתחוואה אפשר להיות בכל מקום לפניו יתברך, כמו ואנחנו כורעים ומשתחויים, ולמה צריך לזה בית המקדש דוקא.

ומסביר שענין השתחוואה הוא שמבטל ומכניע עצמו לפניו יתברך, אבל הביטול האמיתי, שיתבטל לגמרי כל רצונותיו, אינו שייך אלא בזמן שביהמ"ק היה קיים, שאז היו מקבלים את הביטול הגמור על ידי הכח המיוחד של גילוי שכינה שהיה שם. וזה היה עיקר ענין העלייה לרגל בשלש רגלים.

ודרגא זו שיראה את כבוד ה' עד שיתבטל בשלימות לא שייך

להחשיב עד מאד כל ענין של
התקרבות לה', ובמיוחד בימים אלו.
יעזור השי"ת שנזכה לעבדו בלבב
שלם, וימים אלו יתהפכו לששון
ולשמחה בביאת גואל צדק אמן.

הוא הרבה יותר גדול בבחינת (פסחים
קיב, א) יותר ממה שהעגל רוצה לינק
פרה רוצה להניק, ולכן הקב"ה רוצה
כל התקרבות שאדם ממליך את ה'
בזמן הגלות. והקב"ה חשב מחשבות
לבלתי ידח ממנו נדח. על כן יש לנו

קידושא רבא פרשת דברים תש"פ לפ"ק

ובספה"ק מאור ושמש (ד"ה או יאמר אלה הדברים) הקשה שהרי ענין הספר הוא משנה תורה, שהיא ענין חזרה על עיקרי התורה, פרשה זו עד פרשת ואתחנן כולה תוכחות ומוסרים, עד עשרת הדיברות, ומביא בשם על פי מה שמצאנו בספרי קודש שמעיקרי העבודה הוא להרהר בתשובה קודם לימוד התורה ומביא שם גם, לפני מעשה המצות. ומביא שהרה"ק הרבי מלובלין זי"ע אמר, שאם האדם אינו עושה תשובה קודם לימוד התורה עליו נאמר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי וגו' ועל פי זה מבאר, שלכך הקדים להם משה דברי התוכחות, כדי שיהרהרו תשובה קודם שישמעו דברי התורה. ובאמת יש עוד דבר חשוב לפני מעשה המצוות שה'חרדים' מביאו בספרו, בין התנאים לקיום המצוות בשלימות, והוא שמחה של מצוה, דכל מצוה ומצוה שתזדמן לו הוא מתנה מהקב"ה, ומביא שהאריז"ל

ספר דברים הנקרא משנה תורה הוא שונה משאר ד' הספרים, שזה משה רבינו אמרו, ויש כמה הגדרות בקדמונים בזה, והאבני נזר ביאר שזה ממוצע בין תורה שבכתב לתורה שבע"פ.

וספר זה מלא בדברי מוסר ממשה רבינו לבני ישראל, והרה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא הגיד שהמובחר שבספרי מוסר הוא ספר משנה תורה והי' מזהיר לתלמידיו ללמוד תמיד משנה תורה לעורר לבבם. ולפי שקרובים הם יותר לאדם, על כן דברי מוסר שבמשנה תורה חודרים יותר לתוך עומק לב ישראל ומעוררים ביותר, ובשם משמואל מביא דבר חידוש, שחכמי ישראל היה נקל להם ביותר למצוא את הנרמז ולהבין פרטי המצוות שנתפרשו בע"פ, במשנה תורה. (צ"ב מה הכוונה בזה, וראה ברכות כ"א ע"ב דבמשנה תורה לכו"ע דורשין סמוכין. וי"ל).

מצוות באופן זה גורם שהקדושה נקלטת בקרבו באופן נעלה יותר.

וזהו גם מה שהעולם מבאר בגמ' (שבת קיח, ב) על דברי אב"י שאמר תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן, ומקשין העולם, מאי כל הרעש שעשה סעודה, שזה החשיב לדרגתו, ומתציין, שמעלתו בזה היא, שהחדיר בתלמידים את החשיבות מה זה לגמור מסכתא, על ידי זה שעשה ביום כזה יום טוב לרבנן.

ומעתה ראינו שלפני עשיית המצוות יש לחזור בתשובה וכן להתבונן במעלת יקרת ערך המצוה, ובזה ישלים נפשו כראוי. יה"ר שנזכה לכך.

(לאחר שאחד העלה שהיום היארצי"ט של הקדושת ציון מבאבוב: - בספרו מבאר את דברי הגמ' (שבת לא, א) בענין הגר ששאל להלל הזקן שילמדו כל התורה כולה על רגל אחת, בהקדם השאלה הידועה, איך אפשר לקיים את כל תרי"ג המצוות, הלוא יש מצוות שאינם שייכים בזמנינו או

גילה לאיש סודו שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש, היה בשכר שהיה שמח בעשיית כל מצוה שמחה גדולה מאד.

ואכן הגה"ק ר' חיים ויטאל (בהקדמה לשער המצוות) מביא הפסוק תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב וגו' שיהיה שמח בעשותו המצוה בשמחה כאלו ממש בפועל נותנים לו אלף אלפים דינרי זהב אם יעשה אותה מצוה. ומציין לדברי הגמ' (ברכות ט, ב) על רב ברונא דחד יומא סמך גאולה לתפלה ולא פסק חוכא מפומיה כל ההוא יומא, ע"כ. שבפשטות נראה כדבר קטן, אבל אדרבא זהו הראי' שהוא החשיב כל דבר ברוחניות, אף מה שנראה בעינינו כדבר קטן, כיון שהשיג רום מעלתו.

ומביא בס' המצוות לשון נורא, 'ואם יתמיד בזה אין ספק שישרה עליו רה"ק' עכל"ק. שהכוונה שעשיית

ברכות לנכדו, שהלל אמר לגר, דעלך סני
לחברך לא תעביד, בלשון שלילי, ולא
אמר לו ואהבת לרעך כמוך, כי אצל גוי לא
שייך לשמוח באמת כשהולך לשני טוב,
אלא לכל היותר דואג שהשני לא יזיק לו
על כן עושה עימו הסכם, כעין שמור לי
ואשמור לך, דעלך סני לחברך לא תעביד,
כך שהוא ירוויח מזה. אבל בן ישראל
שמח בשמחת השני באמת, והביא בזה
אימרת הצדיקים, על הגמ' (ברכות ו, ב) כל
הנהנה מסעודת חתן, ואינו משמחו עובר
וכו' שהכוונה ואינו משמחו, שזה שיש
לשני שמחה, אינו משמח אותו. ועל פי
הדברים האלו ביאר המשך הגמ', ואם
משמחו מה שכרו וכו' זוכה לתורה,
ולכאורה מה הקשר ביניהם, אלא זה
שמרגיש שמחת הזולת כשמחתו שלו,
אינו ענין טבעי שגוי מבין אותו, אלא א
תורה דיגע מידה, ולכן זוכה לתורה,
ורפח"ח).

ששייך רק לאנשים מסויימים, ועל זה תירץ
לו הלל עצה ראשונה, על ידי שיבוא
בגלגול מספר פעמים, ועל זה הקדים הגר,
שמבקש ללמוד כל התורה על רגל אחת,
דהיינו שיהיה הכל בגלגול אחד ולא יצטרך
להתגלגל שוב, ועל זה ענה לו שיש עוד ב'
דרכים, מה דעלך סני וכו', שיתקשר עם
הכלל וכל המצות שיקיימו ישראל יחשבו
כאלו קיים הוא, ב. ואידך פירושא היא זיל
גמור, פירוש, שהעצה השניה היא שילמוד
ויחשב כמעשה שקיים כל התורה ע"כ. –
ועיקר דברים אלו כבר מופיע מקדמונים.

אגב גררא, בקשר לדברי הגמ' הנ"ל,
בשבוע זה נפטר החסיד הנודע ר' אליעזר
דוד פרידמאן זצ"ל, היה לו הכל, תורה
עבודה יראת שמים ומידות, ולא החזיק
מעצמו כלום, וכל דבריו היו בהתלהבות
וחיות גדול עד מאד, מי שראה אותו לא
היו צריכים להסביר לו מה זה חסידישער
יוד. פעם שמעתי ממנו בשמחת שבע

אמרים

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. ובקדושת לוי (איכה) ביאר שאחר המחשבה שהאדם חושב בזה נמשך כל עצמות האדם. ואכן אנו רואים כשאדם חושב מאד על איזה דבר, אף שמדברים אליו אינו שומע, עד כדי כך ששואלים אותו היכן אתה, כי באמת נמצא לגמרי במקום המחשבה, ועל פי הקדמה זו מסביר, כאשר האדם חושב בקדושה ומתאבל על ירושלים, אז מחשבתו ועצמותו נמצא בקדושה, ולכן 'זוכה' הוא לשון הזדככות, אז האדם מזדכך ורואה כבר עתה קצת משמחת ירושלים כמו שיהיה לעתיד בב"א.

בספה"ק האריכו שענין כ"א יום אלו של בין המצרים הם כנגד המועדות, וראיתי בס' אלף המגן להגרנ"מ גערמאן שליט"א שמביא דברי חז"ל (ילקוט שמעוני במדבר רמז תשפב) שבכל חדש וחדש שבקיץ ביקש הקב"ה ליתן לישראל מועד, בניסן נתן להם פסח, באייר נתן להם פסח שני, בסיון נתן להם שבועות, ובתמוז היה בדעתו ליתן להם מועד גדול ועשו להם את העגל ולכן התבטל המועדות של החדשים תמוז אב ואלול, ואח"כ כשבא תשרי, פרע להם את כל המועדות, ראש השנה ויום הכיפורים וסוכות, ושמיני עצרת כבר שייך לתשרי עצמו עכתו"ד, לפי זה כבר מצינו בחז"ל דימים אלו מצד עצמם ראויים להיות ימים גדולים מאד.

סעודה שלישית פרשת מטות מסעי תשפ"א לפ"ק

נקראו מוצאיהם למסעיהם, כי פניהם אל מסעיהם אשר לפניהם. אך במקצת מסעות, קלקלו ונזורו אחור, שחזרו ונסעו למקום שיצאו משם, (בפר' בשלח וישובו ויחנו וכו', וכן בפרשת דברים ונפן ונסע המדברה עיי"ש ברש"י. וכן בפרשת עקב, מצאנו שחזרו שמנה מסעות לאחוריהם).

ובתולדות יעקב יוסף (מסעי אות ב') ביאר בזה עפ"י חסידות, שפרשה זו בא ללמד שצריך האדם לזכור בכל עת שבא לעוה"ז רק כדי לעשות שליחותו ית' בעולם הזה, וז"ש **אלה מסעי וגו' אשר יצאו מארץ מצרים**. היינו שיוצאים מעולם הזה שהוא מיצר לנשמה, עד לדרגא של **לצבאתם** דהיינו מלאכים, כמ"ש מלאך ה' צבקות, על ידי שמסגלים מצוות ומעשים טובים בעוה"ז, ומזה נבראים מלאכים.

ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' וגו', כלומר, מי שהוא בחי' משה בחי' הדעת, צריך שיכתוב,

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם, ביד משה ואהרן. ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', ואלה מסעיהם למוצאיהם. צ"ב אמאי נכתב בראש הפסוק מוצאיהם למסעיהם, על פי ה'. ואחר כך הפך הסדר ואמר ואלה מסעיהם למוצאיהם וגו'. **ובכלי יקר** פירש, בדרך הפשט, שיש להבדיל בין בני ישראל לערב רב, שבני ישראל אשר מגמת פניהם לבא אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותם, לא הפכו פניהם למצרים, אלא כל מגמתם לבוא אל ארץ ישראל, ולכן נאמר בהם מוצאיהם למסעיהם, כי זה היה עיקר אצלם. אבל הערב רב שמקורם ממצרים, ולא יצאו על פי ה' כי משה מדעתו הוציאם, נאמר בהם ואלה מסעיהם למוצאיהם. כי עדיין היה להם חפץ ורצון לשוב למצרים למקורם.

ועוד ביאר, שאכן רוב המסעות הלכו על פי ה', לפנים ולא לאחור, ולכן

דהיינו שיהא חקוק על לוח לבו תמיד, את מוצאיהם, דהיינו שורש נשמתו למעלה, החצובה מתחת כסא הכבוד, ושתפקידו הוא, למסעיהם על פי ה', שיוורד מלמעלה למטה לעוה"ז בתוך לבוש הגוף, למסעיו, רק כדי לעשות שליחותו בעולם על פי ה'.

ואחר שיכתוב זאת לזכרון לפניו, אזי צריך לפקח, שיהא ואלה מסעיהם למוצאיהם, שכל מסעיו בעוה"ז יהיו כדי שיזכה לחזור כראוי לשרשו ומוצאו, כמ"ש (שבת קנב, ב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, תנה לו כמו שנתנה לך בטהרה, אף אתה בטהרה. וזהו מסעיהם למוצאיהם וגו'.

ומסיים בדבריו של הסמ"ג (לריבנו משה מקוצי), שכתב בהקדמה לספרו, שנגלה אליו האלהים בחלום, כי הזכירה הוא יסוד התורה כולה, היפך השכחה וכו'.

ובקדושת לוי ג"כ מדקדק בענין שינוי הלשון שמתחילה כתיב מוצאיהם למסעיהם וכו', ומבאר שכידוע כל

המסעות שנסעו בני ישראל במדבר היתה לברר נצוצות הקדושים שנפלו שם בקליפות, ומזה הטעם מצינו שהיו ישראל חונים במקום אחד זמן רב ובמקום אחר זמן מועט שהוא כפי מה שהיה צריך לברר הנצוצות במקום ההוא. דהיינו שיש שם נסיונות וצריך להתגבר עליהם לעשות רצון ה'.

ושמות המסעות מורים על ענינים כגון ויחנו בחרדה וכו', שהיה צריך לתקן לעבוד הבורא יתברך במקום ההוא במדת היראה. וכשהיו חונים באיזה מקום שהיה שם אהבות רעות, היו צריכין לעבוד השם יתברך במדת האהבה אמיתית, וזהו ויחנו במתקה. וזו היתה עיקר מטרת נסיעתם במדבר.

וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם, את כל הניצוצות שהוציאו ממקום הקליפות, תוך כדי מסעיהם על פי ה', ואח"כ מוסיף הפסוק, ואלה מסעיהם, דע לך, שאלה המסעות שנסעו ישראל במדבר, כל עיקר נסיעתם היתה למוצאיהם, כדי להוציא ניצוצות אלה ולהעלותם למקור הקדושה.

השמים אלו הדרגות, זה רק
'למוצאיהם', כדי שיהיו לו כוחות
לעמוד בזמנים של נסיונות.

*

בספה"ק פרי הארץ (מטות ומסעי)
מאריך בענין האבלות על חורבן בית
המקדש. כי לכאורה מה שעבר אין,
ומה לנו להתאבל על כך, ומפרש על
דרך הירושלמי (יומא א, א) כל דור שלא
נבנה בית המקדש בימיו כאלו נחרב
בימיו. וכוונת שלא נבנה בית המקדש
בימיו, הוא על דרך דברי הזהר (חיי
שרה קכט, א) עה"פ ואברהם זקן 'בא
בימים', דהיינו לבנות ביהמ"ק 'בימיו'
פירוש במדותיו, ועל זה ודאי אפשר
לבכות, על רוב פשעיו וחטאיו 'שאין
הוא עם הבהמ"ק יכולים לדור בעולם
אחד', וע"ז אכן יש לבכות, וזה נקרא
שבוכה על להבא, שמצטער על
עונותיו המעכבים בנין בית המקדש.

יה"ר שנזכה לעשות רצון ה', ושיבנה
ביהמ"ק במהרה בימינו, אמן.

ומדו"ז הרה"ק רבי שמעון שלום
זי"ע, מובא בענין זה חיזוק נפלא,
'מוצאיהם' זהו היציאה וההתרחקות
ממצרים, רומז לעבודה של התרחקות
מהיצה"ר, בזמן שמגיע לאדם
נסיונות, אך עבודה זו קשה בעיני
האדם אף כשהוא עומד בנסיון, כי יש
לו צער מזה שיש לו שייכות לדברים
כאלו. משא"כ 'מסע' רומז להשגות
ומדרגות שאדם עולה אליהם,
וכשזוכה בכח עבודתו לעלות בדרגות
והשגות, אזי שבע רצון מזה.

אך באמת עיקר העבודה שרוצים
מהאדם היא התחזקות ועמידה
בנסיונות, שכן דרגות והשגות הם
מתנות מן השמים. וזהו הענין
שמרומז בפסוק, ויכתוב משה את
מוצאיהם למסעיהם על פי ה', כלומר
על פי רצון ה' התפקיד הוא,
'מוצאיהם למסעיהם' שיוצא ממצב
של הנסיון כשהיא מוכשר ומוכן
לעלות למסע. וממשיך הפסוק, 'ואלה
מסעיהם' והסיבה שנותנים לו מן

ליל שבת קודש פרשת מטות מסעי תשפ"א לפ"ק

והנה בראשית חכמה (שער הקדושה פרק א') כ' 'קדושת המחשבה שהיא שורש לכל הקדושות, היא קודמת לכולם, והיא אחרית לכולם', ע"כ. ומלבד מה שצריך להתפלל ע"ז. מצינו בריש הפרשה ענין הנדרים, ואמרו חז"ל נדרים סייג לפרישות. על כן הרוצה להיות שמור בקדושה, יעשה לעצמו גדרים וסייגים.

וראיתי להרה"ק מאיזביצע זצ"ל בספרו מי השילוח (תהלים פרק א') עה"פ ובמושב לצים לא ישב, שמבאר, לץ נקרא מי שאינו עובר עתה שום עבירה, רק אינו מתנהג בגדרים וסייגים שלא יבא אח"כ לדבר איסור דאורייתא, ובזה מלעיג על דברי סופרים, שנראה שיושב בטח, ואינו מתירא שמא יבוא לידי עבירה, ובאמת זה קשה יותר מהנכשל בשוגג, שזה היושב שאנן, בטח יבא לידי מכשולים רבים, משא"כ זה שמשתדל להוסיף לעצמו גדרים וסייגים כדי שיוכל לקיים את כל דבי התורה

ויקצוף משה על פקודי החיל. אמרו חז"ל (שבת סד, א) אמר להן משה לישראל, שמא חזרתם לקלקולכם הראשון, אמרו לו, לא נפקד ממנו איש, אמר להן אם כן כפרה למה, אמרו לו אם מידי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו, מיד ונקרב את קרבן ה'.

דבר נפלא מובא בשם החידושי הרי"ם, שהקשה מדוע המתנינו בני ישראל לחזור בתשובה על המחשבה עד עתה, ולא באו תיכף אחר המלחמה, ומפרש שלמדו זאת ממה שהזהירם התורה להגעיל כלי מדין מבליעת איסור שבהם, מזה לקחו מוסר השכל לעצמם, שאף בדבר שאין בו גוף האיסור אלא טעמו ובליעתו בלבד, בכל זאת נחשבת כבעין וצריכם להסירו, מזה למדו שצריכים לשוב גם על הרהור, שאינו גוף האיסור, אלא רושם ממנו.

והמצות, עליו נאמר וכל אשר יעשה
'יצליח', היינו שהשי"ת יצליח את
מעשיו למעלה משכלו וכוונתו.

*

**ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה. אי'
מהרר"ב מפשיסחא (שם משמואל, ליל
ב' דר"ה) שאמר בזה הלשון, 'תשובה,
איז נישט קיין לאטע גילייגט', אלא
כמו אדם שנפל מגג, והיה לו ריסוק
איברים, ונשברו כל עצמותיו, ואח"כ
השיג אברים חדשים, כמו כן צריך
להתחיל מחדש כקטן שנולד. עד כאן
לשונו הקדוש. ובשפת אמת (וישב
תרט"ד) על הפסוק הילד איננו 'ואני
אנה אני בא' מביא כי זהו תשובה
שלימה, כשאינו מוצא לעצמו שום
מקום ומציאות בעולם, מחמת החטא.
ובגמ' (מכות יב, א) שלש טעיות עתיד
שרו של רומי לטעות, ואחד מהם,
שהוא טועה וגולה לבצרה, בזמן שרק
בצר קולטת, ומבאר החי' הרי"ם
(שפ"א מסעי תרל"ד) את הטעות שלו
כך, מי שסומך עצמו על עיר מקלט,
ומרגיש שאחר העבירה התיקון שלו**

היא לילך למקום פלוני, אזי אינו
קולט אותו כלל. כי תשובה אמיתית
הוא דוקא כשמתחרט כל כך, עד
שידע שמחמת חטאו שהרג נפש
בשגגה, אין לו שום מקום בעולם
כלל, ורק אז כשאינו מוצא לעצמו
מקום, מזה נעשה תיקון החטא, ואז
הקב"ה נותן לו מקום חדש, וזהו
שנאמר 'ושמתי לך מקום' וגו'. (וראה
איך שמבאר שם לשון בצרה, שסומך על
עצמו).

**כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר על אחד
מתלמידי המגיד ממעזריטש שנקרא
דאקטער גארדען, ותחילת התקרבותו
היה, שפעם אחת אמר המגיד
שמרגיש ריח רע, ולא מצאו תלמידיו
שום דבר, עד שמצאו שמאחורי הדלת
שוכב שיכור, והשיכור אמר להמגיד
שרוצה לחזור בתשובה, א"ל המגיד
אין לי תשובה עבור חוטא גדול כזה,
שאל השיכור א"כ 'זאל איך זיך גיין
דערטרינקען אין ים', א"ל המגיד כן,
וקם הלך אל הים, אז אמר המגיד
לתלמידיו, שבשעה שיהי' במצב של
'באו מים עד נפש' יאמרו לו שהרבי**

לדבר זה עם זה מענין שם הנכבד
אומרים השם הוי"ה, מפני שאסור
להזכירו כסדרו, ונראה לומר טעם
למה נקטו דוקא לשון הוי"ה, מפני
שבכל חודש יש צירוף של שמו של
הקב"ה, והוי"ה הוא הצירוף של חדש
אב, שבו עתיד הקב"ה להביא ישועה
ונחמה וגאולה שלימה, על כן
מזכירים דוקא צירוף זה, כדי לעורר
ענין הגאולה.

צוה לקרותו, וכך הוה, וכשבאו מים
עד נפש אמרו לו תלמידי המגיד
שהרבי קורא לו, ואח"כ החזירו
בתשובה, ונהי' מגדולי תלמידי
המגיד. וזה דומה להנ"ל, שרק אחר
שהבין שגדול עונו מנשוא, אז היה
אפשר להחזירו בתשובה שלימה,
בבחינת ושמתי לך מקום.

*

בבני יששכר (תמוז אב א') כותב בענין
המנהג המורגל בישראל כשרוצים

אחר הבדלה פרשת מטות מסעי תשפ"א לפ"ק

השבוע ה' מנחם אב היארצייט של האר"י הקדוש, כולנו סמוכים על שולחנו, תורת הקבלה וכן כל תורת החסידות הוא המשך לתורתו. יש לציין המובא בספר חרדים שגילה האריז"ל, שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש, היה בשכר שהיה שמח בעשיית כל מצוה שמחה גדולה, וענין השמחה שיחשוב בשכלו כאלו בעשותו אותה המצוה ירויח אלף אלפים דינרי זהב ועל ידי זה ששמח זוכה להגיע לדרגות גבוהות.

*

השבוע גם היארצייט של הרב החסיד רבי יצחק קראקאווער זצ"ל, ר' יצחק מיללער נולד בצאנז בשנת תרס"ז, וכבר בילדותו היה עובד השם במסירות רבה ומופרש מהבלי העולם הזה. במשך שעות רבות היה עומד בתפילה עד שעה מאוחרת ושופך לבו לפני בוראו.

בצעירותו חיפש רבי, ועבר ממקום למקום עד שהגיע לדו"ז הרה"ק רבי שמעון שלום זי"ע, באטוואצק, ואמר שהרגיש אז הארה גדולה, והבין ששורש נשמתו שם.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה התגורר ג"כ באטוואצק והתיידד ביותר עם ר' יצחק. והפליג מאד בשבחו והחזיקו לצדיק נשגב אשר כל דרכיו קודש. ופעם התבטא שהוא כל כך גדול כמו צדיק פלוני, וכל ההבדל היא, שהוא אינו מפורסם.

וכך בעת התרגש המלחמה העולמית ברח ר' יצחק ביחד עם הקבוצה של רבו הרה"ק רש"ש לשאנחיי, שם התגורר בדירה ביחד עם אזמו"ר זצללה"ה, וכן היה שם בחדר האדמו"ר מלובלין ועוד. מספרים שהיה להם זהירות גדולה בענין כל תשחית והיה שם בדירה ארון שהניחו בו כל דבר שהיה חשש בל תשחית.

גם בעת צר ומצוק לא הניח מהנהגותיו וחומרותיו, כגון הזהירות באיסור אכילת שרצים, כי בשאנחיי היה הלחם נגוע בתולעים, והרה"ק ר' שמעון שלום הורה לרבים לאכול מן הלחם מפני פיקוח נפש אך הוא ורבינו ז"ל לא יכלו לפעול בנפשם להקל בזה ובדקו את הלחם יפה יפה וחתכו מכל צד ופינה לצאת מכל חשש ונדנוד איסור וכמעט שלא נשאר בו כלום. לסבר את האוזן בכדי לראות עד היכן הדברים מגיעים נבין מזה אשר כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סבל למשך כל ימי חייו במעיו מתקופת רעבון זו. ולימים התבטא בצער על אשר לא שמע בקול דודו הק'.

שנה אחת לא שלחו לשאנחיי לפסח כי אם מצות-מכונה מחברת מאנישעוויץ מארה"ב, ושאלו את ר' יצחק מה יעשה, כי היה מהעיר צאנו, שהחמירו שם עד מאד בענין מאשין מצות, ואמר "ס'דא א רבי", ותיכף אחר שאכל הרה"ק רש"ש אכל גם ר' יצחק ללא היסוס. כך היה גודל התבטלותו.

על אף היותו תלמיד חכם מופלג, היה תמיד עושה את עצמו כאינו יודע דבר, פעם בעת אשר ישב הרה"ק רש"ש במקהלות חסידים התעורר שאלה בענין הלכה, ושאל מאת הציבור אם יש מי שיודע התשובה ואף אחד לא ידע, ובידעו שר' יצחק שם שוב קרא, אם יש מי שיודע שיאמר, ואז נענה ר' יצחק שהדברים מבוארים בדברי הפרי מגדים במקום פלוני, ותיכף עזב את ביהמ"ד...

לאחר פטירת רבו בתשי"ד עלה לארץ הקודש, והתגורר בבית דיסקין, התלמידים שהיו שם התייחסו אליו ביראת הכבוד, וראו בו דמות של איש קדוש מיוחדת במינה.

מכיון שלא רצה להנות מן הבריות חנם, היה עובד מספר שעות ביום בדיסקין, בסידור מעטפות של המוסד, וזה היה תמורת פרנסתו.

הסתיר עצמו מעיני הבריות, והיה מסתגר בד' אמותיו, ולכן היה קשה להיכנס אליו, כי לא רצה שיתחקו אחר דרכיו.

מפני כבוד אבותיי קיבל אותי בסבר פנים יפות, דכירנא שפעם שיבח לפני את הספר 'מגד ארץ' תמצית של הלכות מ'פרי מגדים', שנכתב ע"י אחד מנכדי הרה"ק מצאנז זי"ע.

שמירת עיניו היה להפליא, ולא הביט חוץ לד' אמותיו, היה יכולים לראות יראתו בעת שלקחו אותו עם כסא גלגלים לביהמ"ד, ובביהמ"ד היה מתפלל ומתחטא לפני קונו בחדר מיוחד, היה ידוע שאינו רוצה לקבל 'עליה לתורה', מספרים שפעם קראו לו לתורה, ובעת הברכה היו פניו כלפידים וגידיו בלטו מרוב מאמץ.

פעמים לפני שהיה אומר ברכה, היה מקבל על עצמו מסירות נפש, ושמעו אותו אומר: 'געהארגעט ווערען פאר ה' יתברך', ואח"כ מברך בסילודין.

לפני כל אכילה או שתיה, היה נוהג ליתן צדקה ואמר: הריני רוצה לקיים מצות נתון תתן להציל נפשי רוחי ונשמתני מן החיצונים ולתקן כל אשר עוויתי - והיה שומעים כמה פעמים איך שזועק, אוי אוי - ולשוב בתשובה שלמה במהרה ולרפואה שלמה ברוחניות ובגשמיות.

בהתקרב ימי הסוכות היה מוסיף לבקש, ושיהיה לי ד' מינים כשרים לסוכות, ולפני הפסח היה מוסיף, ושלא אכשל במשהו חמץ בפסח.

מתוך חדרו תמיד בקע קול של טייפ עם שיעורים במשניות, נקרא לישיבה של מעלה ביום ז' אב תש"ס ומנו"כ בהר המנוחות בעיה"ק ירושלים [הר תמיר]. וביקש שילמדו לעילוי נשמתו משניות עם רע"ב, ר' יצחק בן ר' אברהם חיים הלוי.

זכותו יגן עלינו ועכ"א, א גוטע וואך א פרייליכער וואך.

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק ר' יעקב יצחק ב"ר אברהם אליעזר

הרבי הק' מלובלין זיעועכי"א

עלה בסערה השמימה ט' באב תקע"ה

(לוח זכרון לע"נ ר' יצחק קראקאווער בביהמ"ד של רבוה"ק בארה"ב)

אל מלא רחמים המצא מנוחה נכונה על כנפי השכינה

את נשמת הגאון הקדוש נורא מאוד גדול מרבן שמו

האדם הגדול בענקים איש אלוקים

(הנודע אצל חסידי אמשינאוור ר' יצחק קראקאווער)

מורה מורינור ר' יצחק ב"ר אברהם חיים הלוי

זצללה"ה זי"ע ועכי"א

תלמיד וחסיד של האי גברא רבא כ"ק מרן אדמו"ר הגאון הקדוש

ר' שמעון שלום מאמשינאוור

זצללה"ה זי"ע ועכי"א

שעלה בסערה השמימה ז' מנ"א תש"ס לפ"ק